

Sygn. akt: I C 800/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 lutego 2023 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym: Przewodniczący: sędzia Juliusz Ciejek

Protokolant: sekretarz sądowy Anna Kosowska

po rozpoznaniu w dniu 23 lutego 2023 r. w Olsztynie na rozprawie

sprawy z powództwa **J. P. (1) i A. P. (1)**

przeciwko **Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.**

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz;

- powoda J. P. (1) kwotę 117.500 (sto siedemnaście tysięcy pięćset) zł z odsetkami ustawowymi od dnia 31 grudnia 2021 r. do dnia zapłaty,

- powódki A. P. (1) kwotę 114.500 (sto czternaście tysięcy pięćset) zł z odsetkami ustawowymi od dnia 31 grudnia 2021 r. do dnia zapłaty,

II. w pozostałym zakresie powództwo oddala,

III. zasądza od pozwanego na rzecz powodów J. P. (1) i A. P. (1) tytułem zwrotu kosztów procesu kwotę po 11.342 (jedenaście tysięcy trzysta czterdzieści dwa) zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Sygn. akt I C 800/22

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 7 lipca 2022 r. przeciwko Towarzystwu (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. powodowie J. P. (1) i A. P. (1) wnieśli o:

1. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda J. P. (1) kwoty 118.500 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi począwszy od dnia 31.12.2021 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę,

2. zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki A. P. (1) kwoty 118.500 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi począwszy od dnia 31.12.2021 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Nadto, wnieśli o zasądzenie od pozwanego na ich rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powodowie wskazali, że w dniu 8 września 2021 roku doszło do wypadku komunikacyjnego. Kierujący samochodem osobowym marki S. (...) o nr rej. (...) w wyniku nieustąpienia pierwszeństwa przejazdu potracił jadącego rowerem M. P.. Poszkodowany przejeżdżał wyznaczoną ścieżką rowerową. Sprawca zdarzenia miał zawartą obowiązkową umowę odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych z pozwanym. Poszkodowany

po wypadku został przewieziony do szpitala, gdzie w dniu 22.10.2021 r. zmarł. Z akt postępowania przygotowawczego prowadzonego przez Komendę Miejską Policji w O. wynika, że wina kierującego pojazdem polegała na nieustąpieniu pierwszeństwa przejazdu rowerzyście na przejeździe rowerowym. Powodowie to dzieci poszkodowanego M. P.. Więzy rodzinne powodów z ojcem były wyjątkowo silne, nawet pomimo zamieszkiwania w osobnych domach. Wskazali, że szok i rozpacz po otrzymaniu informacji o zgonie ojca były nie do opisania – stracili nagle jedną z najważniejszych osób w ich życiu. Krzywda, której doznali powodowie jest niezaprzeczalna i trwała. Jako podstawę prawną dochodzonego zadośćuczynienia wskazali przepis art. 446 § 4 k.c. Jako datę rozpoczęcia naliczania odsetek za opóźnienie powodowie ustalili dzień kolejny po dniu wydania przez pozwanego decyzji w zakresie zadośćuczynienia.

(pozew – k. 4-7)

Pozwany Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości. Ponadto, pozwany wniósł o zasądzenie od każdego z powodów na rzecz pozwanego kosztów sądowych i zastępstwa procesowego według norm przepisanych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za okres od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzone do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu wskazał, że bezsporne jest to, że w dniu 08.09.2021 r. miało miejsce zdarzenie drogowe, polegające na potrąceniu jadącego rowerem M. P. przez kierującego samochodem osobowym marki S. (...) o nr rej. (...). Pozwany przyjął odpowiedzialność za przedmiotowe zdarzenie i wypłacił na rzecz powodów zadośćuczynienia w łącznej kwocie po 31.500 zł dla każdego z powodów. Pozwany zakwestionował roszczenie objęte pozwem w całości. W ocenie pozwanego wypłacone powodom świadczenie w pełni odpowiadają krzywdzie doznanej przez powodów na skutek śmierci ich ojca. Konieczne jest ustalenie, czy poszkodowany M. P. swym zachowaniem (tzn. brakiem kasku, kierowanie rowerem w stanie wskazującym na spożycie alkoholu) przyczynił się do zaistnienia zdarzenia, zwiększenia zakresu i charakteru doznanych urazów, a w konsekwencji do swej śmierci. W ocenie strony pozwanej przyczynienie się pozwanego należy ustalić na poziomie co najmniej 50%. Pozwany zakwestionował również zasadność dochodzenia przez powodów odsetek za opóźnienie.

(odpowiedź na pozew – k. 28-35)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 8 września 2021 r. ok. godz. 7:00 w O. na skrzyżowaniu o ruchu okrężnym ulic (...) kierując samochodem marki S. (...) o nr rej. (...) M. J. (1) skręcając z ulicy (...) w ulicę (...) w kierunku ulicy (...), nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, w ten sposób, że nie zachował szczególnej ostrożności zbliżając się do przejazdu dla rowerzystów i zaniechał prawidłowej obserwacji tego przejścia, wskutek czego nie ustąpił pierwszeństwa M. P., kierującemu rowerem K., znajdującym się na przejeździe dla rowerzystów i przejeżdżającemu przez to przejście z ulicy (...) na ulicę (...), w wyniku czego kierujący rowerem uderzył w lewy przedni bok pojazdu marki S. (...) o nr rej. (...) i przewrócił się uderzając głową w jezdnię.

(dowód: wyrok Sądu Rejonowego wO. z dnia 31.05.2021 r. w sprawie o sygn. akt (...) znajdujący się w aktach sprawy (...) – k. 191 stanowiących załącznik do sprawy)

M. P. nie miał założonego kasku na głowie podczas jazdy na rowerze w dniu 8 września 2021 r.

(okoliczność bezsporna)

Poszkodowany został przewieziony przez zespół ratownictwa do Szpitala Wojewódzkiego w O. na Oddział Ratunkowy, gdzie przyjęto go o godz. 7.27. Pomiędzy godziną 7 a 8.30 podano M. P. leki analgosedatywne (znieczulające, uspokajające i nasenne) w tym o nazwie: F., P., M., E. i M.. Substancją czynną leku M. jest midozolam. O godzinie 8.15 pobrano od niego na zlecenie K. w O. krew do badań na obecność alkoholu i innych substancji.

W chwili zdarzenia M. P. znajdował się w stanie po użyciu alkoholu – we krwi poszkodowanego stwierdzono 0,31‰ alkoholu etylowego.

Ponadto, we krwi poszkodowanego stwierdzono substancje midazolam w stężeniu 89,2 ng/ml oraz α -hydroksymidazolam w stężeniu 39,8 ng/ml. Powyższe środki stanowią leki podawane w trakcie udzielenia pomocy medycznej.

(dowód: opinia z badań kryminalistycznych do sprawy (...) znajdująca się w aktach sprawy (...) – k. 109-118 stanowiących załącznik do sprawy, sprawozdanie nr H - (...) znajdujące się w aktach sprawy(...) – k. 70 stanowiących załącznik do sprawy oraz k. 44, protokół pobrania krwi k.-71v, dokumentacja medyczna – k. 177 akt karnych - zapis z 8 września 2021 r. z godziny 9.40 – k. 4 i 22, karta zleceń lekarskich dokumentacja med. k. 157 akt karnych)

W wyniku wyżej opisanego zdarzenia M. P. doznał obrażeń głowy z krwiakiem podtwardówkowym i podpajęczynówkowym oraz stłuczeniem i obrzękiem tkanki mózgowej, które doprowadziły do jego zgonu w dniu 22 października 2021 r. w Wojewódzkim Szpitalu (...) w wyniku zatrzymania krążenia w przebiegu niewydolności wielonarządowej.

(dowód: wyrok Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 31.05.2021 r. w sprawie o sygn. akt (...) znajdujący się w aktach sprawy (...) – k. 191 stanowiących załącznik do sprawy, protokół oględzin i otwarcia zwłok znajdujący się w aktach sprawy (...) – k. 160-164 stanowiących załącznik do sprawy)

Bezpośrednią przyczyną wypadku drogowego było zachowanie kierującego samochodem S. pozostające w sprzeczności z zasadą szczególnej ostrożności określonej w art. 3 ustawy Prawo o ruchu drogowym. M. J. (1) nie zachowując należytej ostrożności nie dokonał detekcji ruchu rowerzysty i w konsekwencji nie ustąpił mu pierwszeństwa na oznakowanym przejeździe dla rowerzystów – do czego był zobligowany.

Poszkodowany M. P. nie przyczynił się do zdarzenia.

(dowód: opinia biegłego sądowego z zakresu rekonstrukcji wypadków, techniki samochodowej i ruchu drogowego znajdująca się w aktach sprawy (...) – k. – k. 126-136 stanowiących załącznik do sprawy)

Sąd Rejonowy w O., II Wydział Karny uznał M. J. (1) za winnego popełnienia czynu z art. 177 § 2 k.k., to jest wypadku ze skutkiem śmiertelnym, w którym poszkodowanym został M. P. i wymierzył mu karę 1 roku pozbawienia wolności warunkowo zawieszając karę tytułem próby na okres 3 lat i w okresie próby oddając go pod dozór kuratora sądowego. Sąd orzekł również wobec M. J. (1) zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 1 roku.

Ponadto, Sąd zasądził od M. J. (1) na rzecz J. P. (1) kwotę 1.000 zł tytułem nawiązki.

Wyrok w sprawie (...) jest prawomocny.

(dowód: wyrok Sądu Rejonowego w O. z dnia 31.05.2021 r. w sprawie o sygn. akt(...) znajdujący się w aktach sprawy (...) – k. 191 stanowiących załącznik do sprawy, pismo Prokuratury Rejonowej O.-P. w O. z dnia 23.11.2022 r. – k. 64)

W momencie wypadku samochód którym poruszał się sprawca zdarzenia posiadał obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych u pozwanego tj. w Towarzystwie (...) S.A. z siedzibą w W..

(okoliczność bezsporna)

M. P. w chwili śmierci miał 71 lat. Prowadził gospodarstwo domowe wspólnie z swoją żoną I. P. – w roku śmierci poszkodowanego mieli wraz z żoną obchodzić 40 rocznicę ślubu. Poszkodowany miał dwoje dzieci syna J. P. (1) oraz córkę A. P. (2) oraz wnuczkę J. P. (2). Dzieci M. P. nie mieszkali z nim. Mimo założenia własnych rodzin przez dzieci poszkodowanego utrzymywali oni stały kontakt z swoim ojcem – zarówno osobisty jak i telefoniczny.

Powodowie przechodząc przez żałobę nie korzystali z pomocy psychologa oraz psychiatry.

(dowód: zeznania J. P. – k. 80, zeznania A. P. – k. 80v-81)

Powodowie zgłosili szkodę pozwanemu w dniu 2 listopada 2021 r. Pozwany przyznał każdemu z powodów zadośćuczynienie w następujących kwotach:

- powodowi J. P. (1) kwotę 15.000 zł decyzją z dnia 30.12.2021 r. oraz kwotę 16.500 zł decyzją z dnia 09.03.2022 r.,
- powódce A. P. (1) kwotę 15.000 zł decyzją z dnia 30.12.2021 r. oraz kwotę 16.500 zł decyzją z dnia 09.03.2022 r.

(dowód: decyzje pozwanego z dnia 30.12.2021 r. – k. 14-17, decyzje z dnia 09.03.2022 r. – k. 18-21, akta szkody – k. 45)

Powódka w ramach prywatnego ubezpieczenia otrzymała kwotę 4.000 zł w związku z śmiercią ojca.

(dowód: zeznania A. P. – k. 81)

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenie powodów w zakresie żadanego zadośćuczynienia zasługiwało na uwzględnienie, w przeważającym zakresie.

W toku niniejszego postępowania została udowodniona przez powodów krzywda jakiej doznali na skutek śmierci ojca i zasada odpowiedzialności pozwanego.

Dla oceny roszczeń powodów konieczne będzie omówienie:

- podstawy prawnej odpowiedzialności pozwanego,
- skutków związania sądu w sprawie cywilnej prawomocnym wyrokiem wydanym w postępowaniu karnym,
- ocena zarzutu przyczynienia się poszkodowanego do wypadku,
- rozmiar krzywdy powodów z punktu widzenia żadanego zadośćuczynienia.

Podstawa prawna odpowiedzialności pozwanego.

Jak przyznał to pozwany, sprawca wypadku ubezpieczony z tytułu odpowiedzialności cywilnej u pozwanego, ponosi odpowiedzialność za zdarzenie z dnia 8 września 2021 r. (k. 30). Sprawcą był bezspornie, kierujący samochodem marki S. (...) o nr rej. (...) M. J. (1), który skręcając z ulicy (...) w ulicę (...) w kierunku ulicy (...), nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, w ten sposób, że nie ustąpił pierwszeństwa M. P., kierującemu rowerem K., znajdującym się na przejeździe dla rowerzystów i przejeżdżającemu przez to przejście z ulicy (...) na ulicę (...). Wina sprawcy jest bezsporna, nie kwestionuje jej co do zasady pozwany, a ponadto w tym zakresie toczyło się postępowanie karne. Postępowanie to zakończyło się prawomocnym wyrokiem skazującym wobec kierującego pojazdem – Sąd uznał M. J. (1) winnym popełnienia czynu opisanego w art. 177 § 2 k.k. to jest wypadku ze skutkiem śmiertelnym (k. 191 - wyrok Sądu Rejonowego w O. z dnia 31.05.2021 r. w sprawie o sygn. akt (...) znajdujący się w aktach sprawy(...)).

Dla oceny odpowiedzialności cywilnej pozwanego fundamentalne znaczenie ma jednak przewidziana w kodeksie podstawa prawna odpowiedzialności posiadacza pojazdu. Rower, którym poruszał się poszkodowany nie był jednak pojazdem mechanicznym w rozumieniu art. 436 k.c. Tak więc nie można tu mówić o odpowiedzialności przewidzianej w art. 436 § 2 k.c. (zderzenie pojazdów mechanicznych), przewidującego odpowiedzialność na zasadach ogólnych, a więc winy. W tej sytuacji odpowiedzialność sprawcy wypadku - posiadacza pojazdu mechanicznego wobec poszkodowanych będzie się opierała na przepisie art. 436 § 1 k.c. w zw. z art. 435 § 1 k.c., przewidującym odpowiedzialność na zasadzie ryzyka. Ma to procesowo doniosłe skutki. Jej uchylenie lub umniejszenie nie następuje

w przypadku „przyczynienia się poszkodowanego”, gdyż jest to kategoria zastrzeżona dla odpowiedzialności na zasadzie winy. Podstawą uwolnienia od odpowiedzialności są wyłącznie okoliczności egzoneracyjne – „... chyba że szkoda nastąpiła w skutek siły wyższej, albo wyłącznej winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności.” (art. 435 § 1 k.c.). Pozwany nie powoływał się na takie okoliczności, stąd jego wnioski dowodowe były bezprzedmiotowe, zwłaszcza w kontekście zakresu związania treścią wyroku w sprawie karnej, o czym będzie jeszcze mowa w dalszej części rozważań.

W konsekwencji powodowie mieli prawo od pozwanego dochodzić roszczeń z tytułu czynu niedozwolonego w oparciu o przepisy ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. 2003 nr 124 poz. 1152).

Formalna zasada odpowiedzialności strony pozwanej w tej sytuacji nie budzi wątpliwości. Spór sprowadzał się do rozstrzygnięcia kwestii zachowania się poszkodowanego M. P., jako przyczyny zaistniałej krzywdy, a w dalszej części wysokości należnego powodom zadośćuczynienia.

Skutki związania sądu w sprawie cywilnej prawomocnym wyrokiem wydanym w postępowaniu karnym.

Na wstępie rozważań dotyczących wymienionych wyżej kwestii należy wskazać, że mimo uznania kierującego samochodem winnym spowodowania wypadku, to wciąż Sąd cywilny może, co do zasady, dokonać oceny okoliczności istotnych z punktu widzenia naprawienia szkody na gruncie przepisów prawa cywilnego. Powyższa kwestia została omówiona w orzecznictwie Sądu Najwyższego na gruncie przepisu art. 11 k.p.c., który stanowi, że „Ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym. Jednakże osoba, która nie była oskarżona, może powoływać się w postępowaniu cywilnym na wszelkie okoliczności wyłączające lub ograniczające jej odpowiedzialność cywilną.” W uzasadnieniu wyroku z dnia 24.06.2013 r. o sygn. akt II PK 352/12 Sąd Najwyższy wskazał „Zgodnie ze ukształtowanym stanowiskiem Sądu Najwyższego związanie dotyczy jedynie ustalonych w sentencji wyroku znamion przestępstwa, a także okoliczności jego popełnienia. Natomiast wszelkie inne ustalenia prawomocnego, skazującego wyroku karnego, wykraczające poza elementy stanu **faktycznego przestępstwa**, nie mają mocy wiążącej dla sądu cywilnego, nawet jeżeli są zawarte w sentencji wyroku (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2005 r., III CK 642/04, LEX nr 177207), a tym bardziej w uzasadnieniu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 1974, II CR 46/74, OSPiKA 1975, Nr 3, poz. 63). Sąd Najwyższy niejednokrotnie przyjmował o braku związania wyrokiem karnym w kwestii oceny winy osoby poszkodowanej oraz wzajemnych krzywd wyrządzonych przez poszkodowanego i innych okoliczności towarzyszących zajściu (orzeczenie z dnia 15 maja 1951 r., C-109/51, OSN 1952, Nr 1, poz. 23.), czy braku związania w zakresie stopnia przyczynienia się sprawcy oraz poszkodowanego do wyrządzenia szkody (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 1973, I PR 39/73, Lex Polonica nr 317702).” oraz w uzasadnieniu wyroku z dnia 21.02.2013 r. I CSK 373/12 wskazał że: „zasada prejudykату wynikającego z art. 11 zdanie pierwsze k.p.c. ma charakter bezwzględnie obowiązujący w stosunku do sprawcy przestępstwa skazanego w procesie karnym. Taka osoba, pozwana w sprawie cywilnej, nie może podważać ustaleń wyroku skazującego ją za popełnienie przestępstwa (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 1968 r., II PR 399/67, (...) 1968, nr 11, s. (...)). Może natomiast powoływać się na wszelkie okoliczności, które mogą mieć wpływ na zmniejszenie jej odpowiedzialności cywilnej, w tym na przyczynienie się poszkodowanego do szkody lub wyłączenie obowiązku jej naprawienia np. z powodu jej pokrycia, przedawnienia, potrącenia (m.in. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 4 maja 1965 r., I PR 116/65, OSPiKA 1966, nr 12, poz. 280 i z dnia 22 listopada 1966 r., I PR 487/66, (...) 1967, nr 7-8, s. (...)). Przepis art. 11 k.p.c., jako przepis procesowy, nie reguluje i nie przesądza kwestii odpowiedzialności cywilnej. O skutkach cywilnoprawnych wynikających z czynu objętego prawomocnym wyrokiem skazującym decyduje prawo cywilne materialne. Istota związania sądu cywilnego skazującym wyrokiem karnym wyraża się w tym, że w skład podstawy faktycznej rozstrzygnięcia sądu cywilnego wchodzi czyn opisany w sentencji karnego wyroku skazującego. ***Sąd cywilny jest pozbawiony możliwości czynienia ustaleń odmiennych niż dokonane w postępowaniu karnym. Wyłączona jest tym samym możliwość dowodzenia w***

postępowaniu cywilnym, że prawomocny skazujący wyrok karny z jakichkolwiek przyczyn jest wadliwy.”

Należy w tym miejscu przypomnieć, że sprawca wypadku został prawomocnie skazany za spowodowanie wypadku ze skutkiem śmiertelnym (art.172 § 2 k.k.). To właśnie determinuje zakres możliwości swobody oceny sądu w sprawie cywilnej. Z tej przyczyny sądowi w postępowaniu cywilnym nie wolno czynić ustaleń: czy gdyby poszkodowany miał kask, nie brał leków, czy nie był w stanie po użyciu alkoholu to rozmiary i skutki wypadku byłyby mniejsze. Ponadto oparcie podstawy odpowiedzialności na zasadzie ryzyka jeszcze bardziej ogranicza zakres możliwości dowodowych pozwanego.

W postępowaniu karnym została sporządzona przez biegłego mgr. R. K. z zakresu techniki samochodowej i ruchu drogowego opinia, w której wskazano, że:

- bezpośrednią przyczyną wypadku drogowego było zachowanie kierującego samochodem S. pozostającego w sprzeczności z zasadą szczególnej ostrożności określonej w art. 3 ustawy z dnia 20.06.1997 r. Prawo o ruchu drogowym. Nie zachowując należytej ostrożności nie dokonał detekcji ruchu rowerzysty i w konsekwencji nie ustąpił mu pierwszeństwa na oznakowanym przejeździe dla rowerzystów – do czego był zobligowany,
- przeprowadzona analiza zdarzenia pozwala na stwierdzenie, że bezpośrednią przyczyną wypadku drogowego było zachowanie kierującego samochodem S..

Nie ulega żadnej wątpliwości, że nieprawidłowe zachowanie M. J. (1) było wyłączną przyczyną wypadku do którego doszło w dniu 8.09.2021 r. W ocenie Sądu powyższa opinia jest jasna, pełna oraz koresponduje ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, a wnioski w niej zawarte są logiczne oraz zgodne z doświadczeniem życiowym. Pomimo, że opinia została sporządzona na potrzeby innego postępowania, to może stanowić dowód w niniejszej sprawie. Sporządzanie nowej opinii wyłącznie w celu zbadania czy poszkodowany przyczynił się do przedmiotowego zdarzenia byłoby sprzeczne z zasadami ekonomiki procesowej oraz narażałoby strony postępowania na dodatkowe koszty. W szczególności w sytuacji gdy w postępowaniu karnym w ogóle nie brano pod uwagę przyczynienia się poszkodowanego do zdarzenia w jakimkolwiek stopniu. Poszkodowany M. P. poruszał się na rowerze, a w chwili zdarzenia znajdował się na wyznaczonym w tym celu przejeździe rowerowym. Poszkodowany poruszał się zgodnie z zasadami ruchu drogowego. Jak zaznaczono, Sąd cywilny zgodnie z art. 11 k.p.c. jest związany ustaleniami wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa. W postępowaniu karnym znane były wszystkie te okoliczności, które pozwany podnosił w toku niniejszego postępowania, a mimo to nie stwierdzono aby winę za zdarzenie ponosił również w jakimkolwiek stopniu również poszkodowany.

Z tych właśnie przyczyn oddalono wnioski dowodowe pozwanego jako prawnie nieistotne dla rozstrzygnięcia.

Ocena zarzutu przyczynienia się poszkodowanego do wypadku.

Podnoszone przez pozwanego zarzuty, w ocenie Sądu w zaistniałym stanie prawnym, mogłyby jedynie być rozpatrywane w kontekście zasad współżycia społecznego (art. 5 k.c.) z punktu widzenia roszczeń powodów o zapłatę zadośćuczynienia przy ocenie jego wysokości.

Pozwany zarzucał, że poszkodowany w chwili zdarzenia nie był właściwie chroniony przed ewentualnymi urazami tj. nie miał założonego kasku na głowie. Powszechnie wiadomo, że noszenie kasku bądź innych elementów ubioru spełniających funkcję ochronną przed urazami jest pożądane i zwiększa bezpieczeństwa uczestników ruchu. Jednakże w polskim ustawodawstwie nie ma normy prawnej, która nakładałaby na rowerzystę obowiązek zakładania kasku podczas jazdy rowerem. W związku z tym korzystanie bądź nie z tego rodzaju ochrony stanowi wyłącznie przejaw woli rowerzysty – co można zaobserwować na ulicach miast. To poruszający się rowerem nie zakładając kasku liczyć się musi z tym, że w przypadku jakiegoś zdarzenia będzie pozbawiony dodatkowej ochrony. Tym samym, jeżeli założenie kasku było jedynie zależne od decyzji poszkodowanego, a nie od normy prawnej, to nie można dokonać

oceny powyższego zachowania w kategorii przyczynienia się poszkodowanego do rozmiaru powstałej szkody, w tym wypadku jego śmierci, z przyczyn przytoczonych wyżej.

Nie można wykluczyć oczywiście, że gdyby poszkodowany miał założony kask, to w wyniku wypadku doznał by urazów, które nie skutkowałyby ostatecznie jego śmiercią. Jednak, jak zostało wspomniane, z uwagi na to, że poszkodowany nie miał prawnego obowiązku noszenia kasku w chwili zdarzenia w dniu 08.09.2022 r. wpływ powyższej okoliczności na rozmiar szkody w ocenie Sądu nie może podlegać badaniu w toku niniejszego postępowania. Jego brak nie stanowi ani o naruszeniu przepisów, ani o naruszeniu powszechnie aprobowanych zasad współżycia społecznego.

Kolejnym zarzutem podniesiony przez pozwanego dotyczył stwierdzenia we krwi poszkodowanego substancje midazolam w stężeniu 89,2 ng/ml oraz α -hydroksymidazolam w stężeniu 39,8 ng/ml. M. jak wskazano w opinii biegłego sądowego jest substancją psychotropową o działaniu nasennym, przeciwdrgawkowym, rozluźniającym mięśnie, stosowany także jako premedykacja przed zabiegiem chirurgicznym oraz jako składnik znieczulenia w anestezjologii. Natomiast α -hydroksymidazolam jest metabolitem midazolamu. Powyższe środki stanowią leki podawane w trakcie udzielenia pomocy medycznej. Biegły sporządzający opinię stwierdził, że mógł on zostać podany w trakcie udzielania pomocy medycznej. Bezsprzecznie poszkodowany był hospitalizowany po wypadku, była mu udzielana pomoc przedmedyczna i w związku z tym podawane leki. W związku z tym nie można wykluczyć, że substancje te zostały wykryte we krwi M. P. z uwagi na ich podanie na zlecenie lekarza w szpitalu. Biegły sądowy z dziedziny toksykologii sądowej wskazał, że z uwagi na stężenie substancji we krwi nie było możliwe ustalenie czasu oraz drogi/ sposobu jego przyjęcia przez poszkodowanego. W związku z tym, dalsze prowadzenie niniejszego postępowania w tym kierunku byłoby bezcelowe i prowadziłyby wyłącznie do przewlekłości postępowania.

Przypuszczenia biegłego potwierdziła dokumentacja medyczna dołączona do akt sprawy karnej już po wydaniu opinii (k. 157 i 177). Wynika z niej, że poszkodowany został przewieziony przez zespół ratownictwa do Szpitala Wojewódzkiego w O. na Oddział Ratunkowy, gdzie przyjęto go o godz. 7.27. Pomiędzy godziną 7 a 8.30 podano M. P. leki analgosedatywne (znieczulające, uspokajające i nasenne) w tym o nazwie: F., P., M., E. i M.. Substancją czynną leku M. jest midazolam, co wynika z dostępnej w internecie informacji o tym leku. Dopiero o godzinie 8.15 pobrano od niego na zlecenie K. w O. krew do badań na obecność alkoholu i innych substancji. W tej sytuacji nie ma dowodów aby przyjąć, że znajdował się pod działaniem tej substancji w chwili wypadku.

Nawet jeżeli poszkodowany przyjąłby tę substancję przed wypadkiem, to jak wykazało postępowanie karne nie mogłaby ona mieć wpływu na wypadek, ponieważ poszkodowany poruszał się prawidłowo, zaś to M. J. (1) naruszył zasady ruchu drogowego skutkujące wypadkiem z udziałem M. P..

Ostatnim zarzutem dotyczącym przyczynienia się poszkodowanego do wypadku miał być fakt, że w krwi powoda stwierdzono 0,31‰ alkoholu etylowego. Powyższe oznacza, że poszkodowany znajdował się w stanie po spożyciu alkoholu. Podobnie jak w przypadku wcześniejszych zarzutów okoliczność ta nie była brana pod uwagę w toku postępowania karnego jako przyczynienie się M. P. do wypadku w dniu 08.09.2021 r. W ocenie Sądu karnego wyłączną winę za zdarzenie ponosił sprawca wypadku, zaś poszkodowany swoim zachowaniem nie doprowadził do wypadku. Pokreślić należy, że sposób poruszania się poszkodowanego – korzystanie z przejazdu dla rowerów, nie świadczą o tym, aby w jakikolwiek sposób stan po spożyciu alkoholu zaburzył motoryczność poszkodowanego w jeździe rowerem w wyniku czego doszło do wypadku. Co więcej, gdyby do wypadku doszło na skutek prowadzenia roweru po użyciu alkoholu, to posiadacz samochodu zostałby uniewinniony albo skazany jedynie za spowodowanie wypadku, a nie wypadku ze skutkiem śmiertelnym.

Podsumowując, powyższe rozważania wskazać należy, że ocenie Sądu orzekającego w niniejszej sprawie poszkodowany nie przyczynił się do wypadku zaistniałego w dniu 08.09.2021 r. Z uwagi na zgromadzony materiał dowodowy w niniejszej sprawie oraz w sprawie karnej, której akta stanowią załącznik do niniejszej sprawy stwierdzić należy, że dopuszczenie dowodu z opinii biegłego ds. rekonstrukcji wypadków drogowych i medycyny sądowej oraz z zakresu neurologii, ortopedii, przesłuchanie świadka M. J. i zażądanie informacji z NFZ prowadziłyby wyłącznie do

przedłużenia postępowania i dotyczyłoby okoliczności, które w toku niniejszego postępowania zostały dostatecznie wyjaśnione. Wobec powyższego Sąd pominął wnioski pozwanego w tym zakresie.

Rozmiar krzywdy powodów z punktu widzenia żądanego zadośćuczynienia.

Nadmienić należy, że nawet jeżeli przyjąć, że z uwagi na zasady współżycia społecznego, biorąc pod uwagę zachowanie poszkodowanego, należałoby pomniejszyć zadośćuczynienie, to roszczenie dochodzone przez powodów w toku postępowania mieści się w kwocie zadośćuczynienia jaka przysługiwałaby powodom w przypadku obniżenia jego wysokości. Z reguły kwotą wyjściową dochodzoną przez strony i zasądzaną przez Sądy w sprawach śmierci rodzica jest kwota 250.000 zł. Każdy z powodów oczekiwał zadośćuczynienia w łącznej kwocie po 150.000 zł. W związku z tym, nawet jeżeli przyjąć jakikolwiek stopień przyczynienia się poszkodowanego do wypadku lub rozmiaru szkody, to ostatecznie nie wpłynąłby on na wysokość przyznanego w niniejszej sprawie zadośćuczynienia powodom.

W dalszej kolejności należy odnieść się do roszczenia zgłoszonego przez powodów, jakim było zadośćuczynienie za doznaną krzywdę. Podstawę prawną stanowi przepis art. 446 § 4 k.c. Zgodnie z jego treścią, Sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Zadośćuczynienie jest dodatkowym roszczeniem, którego osoby uprawnione mogą żądać obok odszkodowania.

Stanowi ono formę rekompensaty pieniężnej z tytułu szkody niemajątkowej, doznanej krzywdy, a w szczególności cierpienia, bólu i poczucia osamotnienia po śmierci najbliższego członka rodziny. Celem zadośćuczynienia jest złagodzenie cierpień zarówno doznanych jak i tych, które wystąpią w przyszłości. Zadośćuczynienie ma charakter całościowy i powinno stanowić rekompensatę pieniężną za całą doznaną przez poszkodowanego krzywdę. W tym kontekście krzywda jest ujmowana, jako cierpienie fizyczne (ból i inne dolegliwości) oraz psychiczne (np. ujemne odczucia przeżywane w związku utratą osoby bliskiej, np., osamotnienie, tęsknota, brak troski, opieki).

Reasumując zadośćuczynienie pieniężne, o którym mowa w art. 446 § 4 k.c. ma na celu naprawienie szkody niemajątkowej wyrażającej się krzywdą w postaci głównie cierpień psychicznych. Okolicznościami mającymi wpływ na wysokość tego świadczenia to między innymi; zakres doznań osób bliskich zmarłego, poczucie osamotnienia, cierpienia moralne i wstrząs psychiczny, charakter zaburzeń w prawidłowym funkcjonowaniu pozostałych członków rodziny, stopień, w jakim będą oni mogli się odnaleźć w nowej rzeczywistości i na ile są zdolni akceptować obecny stan rzeczy. Istotne jest też korzystanie z pomocy fachowej w czasie radzenia sobie w trudnej sytuacji, proces leczenia doznania traumy oraz rola, jaką w rodzinie pełniła osoba zmarłego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 28 marca 2014 r. I ACa 1284/13 LEX nr 1451724) .

Pojęcie „sumy odpowiedniej” użyte w tymże przepisie ma w istocie charakter nieokreślony, niemniej jednak w judykaturze wskazane są kryteria, jakimi należy się kierować przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia. Określenie wysokości zadośćuczynienia za doznaną krzywdę powinno się opierać na obiektywnych i sprawdzalnych kryteriach, kierować się jego celami i charakterem przy uwzględnieniu jednak indywidualnej sytuacji poszkodowanego (por. wyrok SN z dnia 12 września 2002 r. IV CKN 1266/00 LEX nr 80722).

Z uwagi na to, że zadośćuczynienie ma mieć przede wszystkim charakter kompensacyjny, jego wysokość nie może być określona w wysokości symbolicznej, lecz winna przedstawiać pewną ekonomicznie odczuwalną wartość. Jednocześnie przyznana suma pieniężna tytułem zadośćuczynienia powinna być utrzymana w rozsądnych granicach i dostosowana do aktualnych stosunków majątkowych w społeczeństwie, kraju, w którym mieszka poszkodowany. Najbliższym punktem odniesienia powinien być poziom życia osoby, której zadośćuczynienie przysługuje, gdyż jej stopa życiowa rzutować będzie na rodzaj wydatków konsumpcyjnych mogących zrównoważyć doznane cierpienie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2008 r. II CSK 78/08 LEX nr 420389).

Oceniając zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy, w szczególności zeznania powodów, Sąd uznał, że śmierć M. P. doprowadziła do krzywdy w postaci bólu i cierpienia po stronie powodów – dzieci zmarłego. Dokonując ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie, Sąd oparł się na zeznaniach powodów uznając, że przedstawiona

przez nich relacja jest spójna i wyważona. Wymienieni zgodnie opisali relacje łączące ich z zmarłym M. P., sposób zachowania i funkcjonowania oraz nastrój powodów po jego śmierci. W ich wypowiedziach nie dostrzeżono żadnych elementów, które świadczyłyby o celowym przedstawianiu faktów na swoją korzyść. Co więcej, podawane przez powodów okoliczności są zgodne z zasadami logiki i naturalne dla przeżyć związanych z śmiercią ojca. Z uwagi na to, że powodowie nie korzystali z pomocy psychologa ani psychiatry po śmierci ojca, nie wskazują również na depresję ani inne zaburzenie związane z śmiercią ojca, w ocenie Sądu bezcelowe było przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego psychologa lub psychiatry o co wniosowały strony. Wobec tego Sąd pominął wniosek stron w tym zakresie jako nieistotny dla rozstrzygnięcia sprawy.

Reasumując powyższe, Sąd miał też na względzie kwoty uzyskane przez powodów w związku ze śmiercią ojca z innych tytułów. Powód J. P. (1) otrzymał już kwotę 1.000 zł zasądzoną na jego rzecz w postępowaniu karnym tytułem nawiązki. Powódki A. P. (1) otrzymała kwotę 4.000 zł z prywatnej polisy ubezpieczeniowej.

W tej sytuacji kwotę adekwatnego zadośćuczynienia z tytułu śmierci ojca dla powoda będzie kwota 149.000 zł, a dla powódki kwota 146.000 zł.

Zważywszy na fakt, że pozwany w postępowaniu likwidacyjnym wypłacił powodom po 31.500 zł, należy im się różnica pomiędzy wyżej ustalonymi, należnymi zadośćuczynieniami, a kwotą już przez pozwanego wypłaconą.

W związku z powyższym Sąd na podstawie art. 446 § 4 k.c. w zw. z art. 436 § 1 k.c. w zw. 435 § 1 k.c. oraz art. art. 98 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 117.500 zł oraz na rzecz powódki kwotę 114.500 zł, **o czym orzekł jak w pkt I sentencji wyroku.** Jako bezasadne w pozostałym zakresie tj. co do kwoty 1.000 zł w przypadku powoda oraz co do kwoty 4.000 zł co do powódki powództwo oddalił, **o czym orzekł jak w pkt II sentencji wyroku.**

O odsetkach Sąd orzekł w oparciu o art. 481 § 1 k.c. Powodowie domagali się zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie od żadnych kwot od dnia 31.12.2021 r. do dnia zapłaty. Żądanie w tym zakresie uwzględniono zgodnie z wnioskiem strony powodowej. Wskazać należy, że przepis art. 817 § 1 k.c. stanowi, iż ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie 30 dni licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku. Powodowie zgłosili szkodę pozwanemu w dniu 02.11.2021 r., a więc termin 30 dniowy upłynął już w dniu 02.12.2021 r. i od tego dnia pozwany pozostawał w opóźnieniu w spełnieniu świadczenia. Decyzją powodów było to, że dochodzili odsetek od daty późniejszej tj. od dnia 31.12.2021 r. Sąd nie znalazł żadnych okoliczności usprawiedliwiających zwłokę w spełnieniu zgłoszonych ubezpieczycielowi świadczeń, co do kwoty żądanego zadośćuczynienia w dalszym terminie. Inna decyzja Sądu w tym zakresie byłaby niczym innym, jak premiowaniem opieszałości w wypłacie należnego świadczenia, które jest świadczeniem terminowym po wezwaniu do zapłaty (vide orzeczenie SN z 6 lipca 1999r. III CKN 315/98, wyrok SA w Lublinie z dnia 24 stycznia 2006r. I ACa 887/05, wyroki SA w Lublinie z dnia 4 grudnia 2013r. I ACa 553/13 i I ACa 556/13). Pozwany, jako profesjonalista powinien podjąć takie działania, aby zobowiązanie zostało spełnione w terminie wynikającym z przepisów ustawy. Wobec powyższego Sąd zasądził odsetki za opóźnienie na rzecz powoda od kwoty 117.500 zł od dnia 31.12.2021 r. do dnia zapłaty oraz na rzecz powódki od kwoty 114.500 zł od dnia 31.12.2021 r. do dnia zapłaty, o czym orzekł jak w pkt I sentencji wyroku.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. poprzez obciążanie pozwanego obowiązkiem ich zwrotu na rzecz powodów w całości. Powodowie ulegli swemu żądaniu w nieznacznym zakresie tj. powódka co do kwoty 4.000 zł, zaś powód co do kwoty 1.000 zł.

Koszty procesu po stronie powoda obejmowały uiszczoną opłatę od pozwu (5.925 zł), opłatę skarbową za pełnomocnictwo (17 zł), wynagrodzenie pełnomocnika (adwokata) w stawce wynikającej z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (5.400 zł) łącznie 11.342 zł.

Koszty procesu po stronie powódki obejmowały uiszczoną opłatę od pozwu (5.925 zł), opłatę skarbową za pełnomocnictwo (17 zł), wynagrodzenie pełnomocnika (adwokata) w stawce wynikającej z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (5.400 zł) łącznie 11.342 zł.

O odsetkach od zasądzonych kosztów procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1¹ k.p.c.

Z tego względu Sąd zasądził od pozwanego na rzecz każdego z powodów kwotę 11.342 zł, o czym orzekł jak w **pkt III sentencji wyroku.**